

“Cal una moratòria”

Fabián Llisterri, degà del Col·legi d'Arquitectes del País Valencià, critica sense embuts la febre constructora.

Els arquitectes es rebel·len contra la construcció!

—La situació és especialment complicada. Cal veure com encaixa tot allò que es preveu amb el creixement lògic d'un país com la Comunitat Valenciana. És lògic que el col·lectiu d'arquitectes siga responsablement crític. Si avancem amb un pas no sostenible, hem de cridar l'atenció: cap a on anem, quin model de ciutat i de país volem, quines errades detectem.

—Han presentat més de 40 al·legacions a diversos projectes, però cap al PAI de Mundo Ilusión.

—Ja ho estem enllentint. El problema comú a tots aquests desenvolupaments és que són plans que no tenen en compte què hi ha al voltant, és com una taca en el territori, que es requalifica i es

converteix en urbà. El territori no pot muntar-se a base de peces soltes, és clau que hi haja serveis, infraestructures... Demanem que els PAI que es fan estiguen dins d'un pla d'ordenament general del territori. Si no, passa com ara, que ningú no sap quants milers d'habitatges hi ha previstos. Ningú no ho sap, i són molts milers. Podria ser que no hi haguera tanta demanda, o que, si n'hi haguera, ens n'anàrem als 20 milions d'habitants. S'està desenvolupant l'urbanisme sense un planejament previ. En molt casos es tracta d'utilitzacions perverses de la llei.

—Dubta de la demanda.

—És clar! I no hi ha tanta tradició golfista per fer més de 60 camps! Si els camps s'ompliren seria perquè vindria una quantitat d'estrangers que és impensable. Tot es fa sense previsió.

—Podrien arribar al jutjat contencións administratiu?

—És que hi ha casos en què hi ha il·legalitats, o defectes formals, o incompliments, o incompatibilitats.

—Rabassa és el més preocupant?

—És tremendament polèmic, per ser el més gran, però n'hi ha de major repercussió. Rabassa són 15.000 habitatges, però Alacant és molt gran. Ara bé,

n'hi ha —a Catarroja, Riba-roja o Manises— en què la població es multiplicaria.

—Li recorda l'era franquista?

—És més greu, perquè els preus s'han disparat, i això provoca canvis socials. I, a més, hi ha fets com la cultura del *pelotazo*. Hi haurà generacions que no voldran treballar, perquè es guanyen molts més diners amb terrenys que es compren i es venen ràpidament. Això no és bo per a aquest país, no és el model de societat que voldríem per als nostres fills.

—Troba diferències en aquest camp entre populars i socialistes? En més d'un cas van de la mà.

—El Col·legi ha de ser neutre, en temes polítics. Aparentment sí que hi ha diferències importants, però els ajuntaments busquen diners i guanyar les pròximes eleccions amb un camp de golf. Hi ha una bogeria col·lectiva que vindrà *mister Marshall* i que amb un camp de golf al municipi tots serem rics.

—Quina opinió té del cas Cullera?

—Estem contra les societats mixtes en què participa l'IVVSA. Hi ha competència deslleial en les adjudicacions.

—A Cullera, Tavernes de la Valldigna o Canet, *benidormitzen la costa*?

—Crec que s'han equivocat i potser se n'estan adonant. No és el camí. Les VPO és un argument molt feble. L'administració no pot fer un PAI sense desenvolupar abans el planejament.

—L'aigua va indefectiblement lligada a la construcció massiva.

—Cal fer cas als tècnics, més que no als agricultors o als polítics. Si fóra agricultor, jo em refiaria dels tècnics. Però ací sembla que l'opinió cabdal és la dels polítics. En tots aquests temes, els polítics juguen a tècnics. I hi ha bons models, com ara Israel, que és un desert i cultiva allò que vol.

—El Col·legi s'ha queixat que manquen jurats “independents i de qualitat” als concursos públics.

—Sí. El paradigma és el PAI del Grau. No hi ha hagut un jurat tècnic. Demanem que hi haja arquitectes de prestigi, elegits pels mateixos concursants. Presentar-se a un concurs és molta feina, i cal que s'avalua amb criteris professionals.

—Quin és el seu model de país?

—D'entrada, planificat. Amb unes previsions de creixement quantificades, de serveis...

Torre de guaita

Ramon Tremosa

Tu ets Alemanya

A Alemanya s'està fent la campanya més gran de màrqueting social de la seva història. Algunes agències de publicitat i diversos mitjans escrits i audiovisuals han invertit 30 milions d'euros per aixecar la moral dels alemanys. Segons l'asseguradora RV, que elabora de fa anys un "baròmetre de la por", la desconfiança dels alemanys està assolint nivells de màxim històric, fins al punt que un 50% dels ciutadans del país més gran de la UE té por al futur, a l'atur i a la inflació. Així, amb anuncis de l'estil "pots ser com Albert Einstein", o "pots ser com Michael Schumacher", i sota el lema que encapçala aquest article, miren d'aixecar l'estat d'ànim i l'esperit d'iniciativa dels alemanys.

En l'economia, cada vegada està essent objecte de major estudi la manera com els aspectes psicològics afecten el nostre comportament i les nostres decisions. Keynes defineix l'empresari com algú que té "esperit animal", pel respecte que a ell li incentivaven aquelles persones que s'arriscaven a invertir en un negoci. Així, passa moltes vegades que alguns dels millors empresaris no tenen estudis, prenen decisions molts cops per instint i han creat grans empreses. Els seus fills, en canvi, poden tenir tres màsters obtinguts a les millors universitats, però són a voltes incapaços de salvar l'empresa creada pel pare.

La campanya alemanya mira de fer front a una crisi de confiança, que és ben europea, sobre quins són els valors que aguanten les persones i, per extensió, els països i les societats occidentals. Moltes vegades tendim a pensar que som tan sols una gota d'aigua, sense cap possibilitat que la nostra actuació pugui tenir un impacte rellevant i una influència en la societat. Aquest convenciment és el que ens acaba empetitint fent-nos sentir més mediocres, menys ambiciosos, més instal·lats en la comoditat de la societat del benestar i en la passivitat a què ens aboquen els mitjans de comunicació. Els nous temps, com els antics, demanen esperit d'iniciativa, assumpció de riscos i dels fracassos que aquests riscos comporten. És per això que l'apassionat debat entre Ferran Soldevila i Batista Roca durant la Catalunya republicana, referit a què és més important en l'educació dels infants (fomentar la intel·ligència o el caràcter), és avui plenament actual i vigent.

Una de les frases escrita a la tomba del president nord-americà J. F. Kennedy, al cementiri d'Arlington de Washington, és la famosa "no et preguntis què pot fer Amèrica per tu, sinó què pots fer tu per Amèrica". Aquesta frase és la que inspira l'actual campanya alemanya "*Du bist Deutschland*". I és que ja ho va escriure el nostre Carles Cardó: sense un mínim d'ideal no hi ha llibertat.

—Hi cap la Ciutat de les Ciències?

—Ha estat un aparador eficaç per a València. Ara bé, el col·lectiu —com pot imaginar, parle amb molts arquitectes— en qüestiona la qualitat arquitectònica. [Santiago] Calatrava és, sobretot, un fenomen mediàtic. El temps ho jutjarà.

—Pel que veig, no hi cap.

—Una ciutat ha de tenir prioritats. Els diners públics han de tenir unes prioritats clares. No tinc clar que les prioritats foren aquestes. Les prioritats són fonamentals, i qualsevol partit hauria d'establir-les en el seu programa electoral.

—Doncs encara falten els quatre gratacles de Calatrava que també promociona la Generalitat...

—A València ja tenim molt Calatrava. Una altra cosa són els compromisos de la Generalitat amb ell. Són operacions no gaire clares, potser pel problema de finançament del municipi. En tinc dubtes, per temes econòmics.

—El Tribunal Suprem vol estudiar de prop el pla del Cabanyal.

—Nosaltres ja hem dit que és un error, prolongar Blasco Ibáñez. Caldria conservar amb molta cura el bé d'interès cultural que és el Cabanyal, amb característiques ben peculiars. Cal organitzar el litoral com una centralitat, el projecte de València Litoral és apassionant.

—I com es pot canviar el model de ciutat?

—No es fa de la nit al matí. Els primers passos marquen la tendència. Les ciutats on s'ha desactivat la motorització, la gent s'hi acostuma. A Nova York, molts no tenen cotxe, el lloguen per al cap de setmana. La ciutat s'adapta a allò que hi ha: si hi ha autopistes, és molt fàcil; si hi ha més zones per a vianants, hi anirà a peu, que és més agradable, en bicicleta o en mitjans públics. Ací la constant de desenvolupament és el trànsit rodat, amb eficàcia de moviment.

—La situació actual requereix una moratòria urbanística?

—Sí, però a nosaltres no ens correspon plantejar-ho. La situació està fora de control, i cal posar-la sota control. Com fer-ho, depèn de l'administració. Si volen, els ajudarem. És imprescindible, per a tots nosaltres, que la situació estiga sota control.

Víctor Maceda